

Provincie Groningen Rapport van feitelijke bevindingen

Fractievergoedingen 2017

Provinciale Staten van de
provincie Groningen
T.a.v. mevrouw N. Engels-van Nijen
Postbus 610
9700 AP GRONINGEN

Groningen, 29 november 2018

REQ3022518/ks

Geachte mevrouw Engels,

1 Opdracht

Wij hebben een aantal specifieke werkzaamheden verricht met betrekking tot de verkregen verantwoordingen fractievergoedingen van de Statenfracties van de provincie Groningen over de periode 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017. Deze rapportage bevat de uitkomsten van deze werkzaamheden.

2 Aard en reikwijdte van de verrichte werkzaamheden

Wij hebben onze werkzaamheden verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Standaard 4400, "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden met betrekking tot financiële informatie".

Het doel van deze opdracht tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden is het verrichten van die werkzaamheden die wij met de provincie Groningen zijn overeengekomen en het rapporteren over de feitelijke bevindingen. Aangezien wij slechts verslag doen van feitelijke bevindingen uit hoofde van de overeengekomen werkzaamheden betekent dit dat op het in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen geen accountantscontrole is toegepast en dat evenmin een beoordelingsopdracht is uitgevoerd. Dit houdt in dat aan onze rapportage geen zekerheid kan worden ontleend omtrent de getrouwheid van het in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen cijfermateriaal en toelichtingen daarop.

Het is de bedoeling dat Provinciale Staten en/of (de penningmeesters van) de fracties zelf een oordeel vormen over de werkzaamheden en over de in dit rapport weergegeven bevindingen en op basis daarvan hun eigen conclusie trekken. Wij wijzen u erop dat indien wij aanvullende werkzaamheden zouden hebben verricht of een controle- of beoordelingsopdracht zouden hebben uitgevoerd, wellicht andere onderwerpen zouden zijn geconstateerd die voor rapportering in aanmerking zouden zijn gekomen.

3 Beschrijving uitgevoerde specifieke werkzaamheden en bevindingen

3.1 Toetsingskader

Provinciale Staten van de provincie Groningen heeft in haar vergadering van 14 december 2016 de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016 vastgesteld. Artikel 4 van de verordening dient als uitgangspunt voor onze werkzaamheden.

3.1.1 Welke kosten mogen worden betaald uit de fractievergoeding?

In artikel 4 lid 1 van de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016 is opgenomen dat de fracties de bijdrage (zoals gedefinieerd in artikel 2.1 van de verordening) dienen te besteden om hun volksvertegenwoordigende, kaderstellende en controlerende rol te versterken. In de bijlage op de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties zijn nadere richtlijnen opgenomen met betrekking tot de kosten die door de fracties ten laste van de fractiekostenvergoeding mogen worden gebracht.

3.1.2 Welke kosten mogen niet worden betaald uit de fractievergoeding?

In artikel 4 lid 2 van de verordening Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016 is opgenomen welke kosten niet mogen worden bekostigd uit de bijdrage:

- ▶ uitgaven die in strijd zijn met wettelijke bepalingen en overige regelingen;
- ▶ betalingen aan politieke partijen, met politieke partijen verbonden instellingen of natuurlijke personen anders dan ter vergoeding van prestaties (diensten of goederen) geleverd ten behoeve van de fractie op basis van gespecificeerde, reële declaraties;
- ▶ giften;
- ▶ uitgaven die bedoeld zijn te worden bestreden uit vergoedingen van de leden ingevolge het Rechtspositiebesluit staten- en commissieleden toekomen;
- ▶ Uitgaven voor faciliteiten die door de provincie Groningen ter beschikking worden gesteld.

3.2 Uitgevoerde specifieke werkzaamheden

Wij hebben de volgende werkzaamheden verricht:

1. Vaststellen van de rekenkundige juistheid van de verantwoordingen fractievergoedingen van de fracties.
2. Vaststellen van de aansluiting van de verantwoordingen fractievergoedingen van de fracties met de onderliggende administraties.
3. Vaststellen van de aansluiting van de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bijdragen met de door de provincie Groningen verzonden toekenningsbrieven.
4. Vaststellen van de aansluiting van de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bankstanden met de achterliggende bankafschriften.
5. Vaststellen dat de maximum reservepositie per fractie niet wordt overschreden.
6. Middels deelwaarneming vaststellen dat de gedeclareerde bedragen per fractie aansluiten met brondocumentatie (facturen, bonnen, bankafschriften) en voldoen aan de voorwaarden zoals opgenomen in de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016. Onze deelwaarneming bedraagt per fractie tien kostenposten.

Ten aanzien van bovenstaande door ons uitgevoerde werkzaamheden merken wij het volgende op:

- ▶ Wij hebben ons bij ons onderzoek gericht op de juistheid van de verantwoorde kosten. Dit betekent dat wij geen onderzoek hebben verricht naar de volledigheid van de verantwoorde kosten. Tevens hebben wij geen onderzoek verricht naar de volledigheid van de verkregen bijdragen/opbrengsten van de fractie.
- ▶ Wij hebben niet onderzocht of de verantwoorde kosten ook op een andere wijze zijn gedeclareerd bij de provincie.

Eventuele vragen en bevindingen zijn per e-mail, dan wel telefonisch afgestemd met de (penningmeesters van de) fracties.

4 Beschrijving van de feitelijke bevindingen

4.1 Vaststellen van de rekenkundige juistheid van de verantwoordingen fractievergoedingen van de fracties

Uit ons onderzoek is gebleken dat de door de fracties ingediende verantwoordingen fractievergoedingen rekenkundig juist zijn. Wij hebben geen verschillen geconstateerd.

4.2 Vaststellen van de aansluiting van de verantwoordingen fractievergoedingen van de fracties met de onderliggende administraties

Uit ons onderzoek is gebleken dat de door de fracties ingediende verantwoordingen fractievergoedingen aansluiten met de onderliggende administraties. Wij hebben geen verschillen geconstateerd.

4.3 Vaststellen van de aansluiting van de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bijdragen met de door de provincie Groningen verzonden toekenningsbrieven

Uit ons onderzoek is gebleken dat de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bijdragen aansluiten met de door provincie Groningen verzonden toekenningsbrieven. Wij hebben geen verschillen geconstateerd.

4.4 Vaststellen van de aansluiting van de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bankstanden met de achterliggende bankafschriften

Uit ons onderzoek is gebleken dat de in de verantwoordingen fractievergoedingen opgenomen bankstanden aansluiten met de achterliggende bankafschriften/financiële jaaroverzichten van de bank. Wij hebben geen verschillen geconstateerd.

4.5 Vaststellen dat de maximum reservepositie per fractie niet wordt overschreden

Uit ons onderzoek is gebleken dat in de verantwoordingen fractievergoedingen onderstaande reserveposities en overschrijdingen/onderschrijdingen van de reserveposities zijn opgenomen:

Fractie	Reservepositie 31 december 2017	Maximum reservepositie ¹	Overschrijding/ (onderschrijding)
CDA	19.188	19.441	(253)
ChristenUnie	14.651	17.778	(3.127)
D66	25.921	17.778	8.143
GroenLinks	49	16.114	(16.065)
Groninger Belang	13.406	16.114	(2.708)
Partij van de Arbeid	11.041	21.104	(10.063)
Partij van de Dieren	13.198	14.450	(1.252)
Partij voor het Noorden	11.956	12.787	(831)
PVV	1.988	16.114	(14.126)
SP	28.368	24.431	3.936
VVD	27.609	17.778	9.831

Uit bovenstaande tabel blijkt dat de reservepositie van de fracties van D66, SP en VVD per 31 december 2017 de maximale reservepositie overschrijdt. Overeenkomstig artikel 6, lid 4 van de Verordening fractieondersteuning provincie Groningen 2016 dient het bedrag waarmee de maximale reserve is overschreden door de provincie gekort te worden op het eerstvolgende uit te betalen voorschot.

4.6 Uitkomsten deelwaarneming op de gedeclareerde kosten door de fracties

4.6.1 Inleiding

Door iedere fractie is middels de verantwoording fractievergoedingen een overzicht opgesteld van de in de periode 1 januari tot en met 31 december 2017 door de fracties ontvangen bijdragen en gerealiseerde kosten.

¹ Op grond van artikel 6 lid 2 van de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016 bedraagt de maximale reserve voor de fractie 50% van de bijdrage voor het betreffende jaar.

Dit overzicht kan als volgt worden samengevat (in euro's):

Fractie	Reserve per 1 januari 2017	Uitgaven 2017	Ontvangsten 2017	Reserve 31 december 2017
CDA	15.670	35.364	38.882	19.188
ChristenUnie	13.126	34.054	35.580	14.651
D66	26.688	36.322	35.556	25.921
GroenLinks	4.845	37.023	32.228	49
Groninger Belang	11.246	30.068	32.228	13.406
Partij van de Arbeid	16.363	47.531	42.209	11.041
Partij van de Dieren	15.797	31.510	28.911	13.198
Partij voor het Noorden	8.187	21.807	25.574	11.956
PVV	16	30.256	32.228	1.988
SP	32.274	52.769	48.863	28.368
VVD	18.248	26.193	35.555	27.609
Totaal	162.460	382.898	387.814	167.375

In de periode 1 januari tot en met 31 december 2017 is door de fracties in totaal € 382.898 gedeclareerd ten laste van het budget voor de fractievergoedingen.

Wij hebben een deelwaarneming uitgevoerd op de gedeclareerde bedragen en vastgesteld of deze aansluiten met de onderliggende brondocumentatie (facturen, bonnen, bankafschriften) en of deze voldoen aan de vereisten zoals opgenomen in de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016.

Voor 2017 hebben wij per fractie in totaal tien kostenposten in onze deelwaarneming betrokken. De in onze deelwaarneming betrokken kostenposten hebben wij geselecteerd op basis van omvang en omschrijving.

4.6.2 Algemene bevindingen

Op basis van de door ons uitgevoerde werkzaamheden hebben wij een aantal bevindingen geconstateerd welke op een groot aantal fracties betrekking hebben. Deze hebben wij hieronder opgenomen.

Vergoeding van kosten van fractiebijeenkomsten

Uit ons onderzoek is gebleken dat niet in alle gevallen direct duidelijk is met welk doel kosten van fractiebijeenkomsten (bijvoorbeeld kosten van restaurants en cafés) worden gemaakt en welke fractiemedewerkers en/of Statenleden hierbij aanwezig zijn geweest. Derhalve bleek uit ons onderzoek niet in alle gevallen direct of deze kosten op basis van de Verordening tot regeling van de financiële ondersteuning van fracties in Provinciale Staten van de provincie Groningen 2016 ten laste van de fractiekostenvergoeding gebracht mogen worden. Uit navraag bij de fracties is gebleken dat deze kosten zijn gemaakt in het kader van vergaderingen/bijeenkomsten van de fractie. Dit betekent dat deze kosten terecht ten laste zijn gebracht van de fractiekostenvergoeding.

Kosten voor aanschaf en gebruik van elektronica

Uit ons onderzoek is gebleken dat door enkele fracties kosten worden verantwoord die betrekking hebben op de aanschaf van elektronica (bijvoorbeeld een laptop of een camera). Op basis van de Verordening tot regeling van financiële ondersteuning van fracties mogen deze kosten ten laste van de fractievergoeding worden gebracht. De verordening voorziet echter niet in richtlijnen voor de bewaring van deze elektronica door de fractie in geval van bijvoorbeeld uitdiensttreding. Tevens is uit ons onderzoek gebleken dat in de verordening geen richtlijnen zijn opgenomen die nader ingaan op gebruiksduur van elektronica en de vervanging hiervan.

Kosten worden niet in alle gevallen onder de juiste kostencategorie verantwoord

Uit ons onderzoek is gebleken dat soortgelijke kosten door de fracties niet in alle gevallen onder dezelfde kostencategorie worden verantwoord. De kosten voor bijvoorbeeld een relatiegeschenk worden bijvoorbeeld afwisselend verantwoord als representatiekosten, diverse kosten en/of kosten voor ondersteuning van de fractie. Hoewel de verschuivingen die hierdoor ontstaan overwegend van beperkte omvang zijn en op totaalniveau geen impact hebben op de vermogenspositie van de fracties, vragen wij uw aandacht voor de verantwoording van kosten onder de juiste kostencategorie.

4.6.3 Bevindingen per fractie

4.6.3.1 CDA

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van het CDA is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.2 ChristenUnie

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de ChristenUnie is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.3 D66

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van D66 is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.4 GroenLinks

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van GroenLinks is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.5 Groninger Belang

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van Groninger Belang is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.6 Partij van de Arbeid

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de Partij van de Arbeid is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.7 Partij van de Dieren

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de Partij van de Dieren is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.8 Partij voor het Noorden

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de Partij voor het Noorden is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.9 PVV

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de PVV is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.

4.6.3.10 SP

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de SP is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

4.6.3.11 VVD

Uit ons onderzoek ten aanzien van de verantwoording fractievergoedingen van de VVD is gebleken dat:

Aspect	Bevinding
Niet-onderbouwde uitgaven.	Uit onze deelwaarneming zijn geen uitgaven gebleken die niet onderbouwd zijn.
Kosten die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.	Uit onze deelwaarneming blijken geen uitgaven die niet in overeenstemming zijn met de verordening fractievergoedingen.
Overige opmerkingen.	Uit ons onderzoek zijn geen overige opmerkingen gebleken.

5 Overige aspecten - beperking in verspreidingskring en het gebruik

Deze rapportage is uitsluitend bestemd voor de provincie Groningen aangezien anderen die niet op de hoogte zijn van het doel van de werkzaamheden de resultaten onjuist kunnen interpreteren. Wij verzoeken u derhalve de rapportage niet aan anderen te verstrekken zonder onze uitdrukkelijke toestemming vooraf.

Groningen, 29 november 2018

Ernst & Young Accountants LLP

D.E. Engwerda RA